

15 באוקטובר 2015

לכבוד
מר רז נזרי
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי)
בפקס: 02-6466265

שלום רב,

הנדון: השימוש בכדורי ספוג שחורים- סיכום נפגעים לקראת פגישה במשרד המשפטים
סימוכין: מכתבינו מיום 12.3.15; 21.5.15; 24.6.15. תשובותיכם מיום 15.4.15; 15.6.15.

1. בהמשך להתכתבות שבנדון ולקראת הפגישה שנקבעה בעניין במשרד המשפטים ביום 19.10.15 (או לחלופין ביום 28.10.15), נבקש לעדכןך בדבר המשך הפגיעות הקשות הנגרמות מהשימוש בכדורי הספוג השחורים בירושלים המזרחית, ולהעביר לידיך סיכום של העדויות שנאספו על ידינו מאז הוחל השימוש בכדורי הספוג השחורים לפני כשנה. לצערנו, עוד אנו עוסקים בשאלת סבירות השימוש בכדורי הספוג כאמצעי לפיזור הפרות סדר, אושר לאחרונה שימוש בנשק חי, שלטעמנו לא יכול להיות ספק באשר לאי החוקיות שבו בנסיבות של הפגנות והפרות סדר.

2. מאז מכתבנו האחרון מיום 24.6.15, בו דיווחנו על ילד בן 10 שאיבד את עינו במחנה הפליטים שועפאט מירי כדור ספוג, **איבדו שני אנשים נוספים את עיניהם מכדורי ספוג ובנוסף קטין בן 15 נפגע בראשו ונגרם לו שבר בגולגולת וילד בן 5 נפגע במפשעה**. להלן עדויות המקרים:

א. ג' ד' - ביום 12.7.15 אירעו הפרות סדר באיזור מחסום מ.פ. שועפאט. מסרטון הוידאו שתיעד את רגעי הפגיעה במר ד', תושב ראס חמיס בן 55 שהינו חירש ואילם, ניתן להיווכח בבירור, כי הוא רץ לתוך סופרמרקט כדי לתפוס מחסה מפני הגז המדמיע ורימוני ההלם, כאשר לפתע נורה בפניו ונפל לרצפה. מר ד' איבד את עינו ופלטינה הושתלה בעצמות פניו שנפגעו.
(<https://youtu.be/rliStrVa4hl>).

ב. ג' ד' ח' ד' - ביום 14.9.15 **נפגע בבטנו ובפניו** מר ג' ד' במתחם במסגד אל אקצה. מר ד' בן ה- 67 נפגע משני כדורי ספוג שפגעו בו וגרמו לו, על פי הדו"ח מבית החולים, **לשטפי דם בחזה ובבטן ולפצע פתוח ושטפי דם בפניו**. מצ"ב הדו"ח הרפואי.

ג. מ' ד' ע' - תושב עיסאווייה בן 15 **שנפגע בראשו** מכדור ספוג ביום 19.9.15 בזמן שלדבריו יצא מביתו לכיוון בית המרקחת בשכונה. על פי הדו"ח מבית החולים, נגרם לו **שבר בגולגולת ודימום מוחי**. מצ"ב הדו"ח הרפואי.

ד. ע' א' ר' א' ר' - תושב עיסאווייה בן 5 אשר נפגע ביום 29.9.15 מכדור ספוג במפשעה ופונה לבית חולים כשהוא סובל משטף דם. (דיווח על האירוע: ניר חסון "בן 5 נפצע מכדור ספוג שנורה בניגוד לנהלים" הארץ 1.10.15, <http://www.haaretz.co.il/news/politics/1.2742101>).

ה. מ' י' ב' - תושב אבו טור בן 18 אשר נפגע מכדור ספוג בפניו ביום 3.10.15. הוא אושפז ואיבד את עינו **השמאלית** וכן נגרמו לו **שברים רבים בעצמות הפנים**. המסמכים הרפואיים נמצאים בידי המשטרה

והם לא הועברו למשפחה או לעורך דינו של מר ב', שנמצא במעצר בחשד ליידוי בקבוק תבערה (מ"י 2497-10-15 מדינת ישראל נ' בורקאן).

3. מקרים אלה מצטרפים לכעשרים מקרים נוספים שתועדו על ידנו מאז החל השימוש בכדורי הספוג השחורים ובכולם גרמו הכדורים לפציעות קשות ביותר הכוללות שברים בחלקי גוף שונים ואיבודי עיניים. מבין הפצועים שתועדו על ידנו, **12 איש איבדו את עיניהם, מתוכם 6 קטינים**.

4. יש לציין, כי למיטב ידיעתנו, מבין 23 מקרי הפציעות שתועדו על ידנו, רק שניים מהפצועים נעצרו בחשד להפרת הסדר, מר ס' מ' ט' ומר מ' י' ב', כשהראשון שוחרר מבלי שהוגש נגדו כתב אישום.

מצ"ב כנספח טבלה המסכמת את מקרי הפציעות מכדורי ספוג.

5. אין ספק, כי המשטרה מתמודדת עם מציאות קשה ביותר בירושלים המזרחית ונדרשת להצטייד באמצעים אפקטיביים שונים כדי להחזיר את הביטחון והסדר הציבורי תוך הימנעות משימוש באש חיה. אלא שמציאות שבה ילדים בני 6, 10, 11, 13 ו-14 מאבדים את הראייה לצמיתות באחת מעיניהם ורבים אחרים נפצעים באופן קשה, מצביעה על כך שהשימוש באמצעי זה בטיפול בהפרות סדר אינו חוקי.

6. למרות העדויות הרבות שהעברנו לידי המשטרה במהלך השנה האחרונה בעניין הנפגעים מכדורי ספוג ובכלל זה דוחות רפואיים של מרבית המקרים שתועדו על ידנו, לא נראה כי התקיימה ביקורת או הסקת מסקנות מהמקרים שהתרחשו והכוחות בשטח ממשיכים להסב פגיעות קשות תוך הפרה של הנהלים.

7. **להלן סיכום עמדתנו:**

א. אמצעי בעל פוטנציאל קטלני: למרות שכדורי הספוג מוגדרים כנשק "לא קטלני" שנועד אך ליצירת "נטרול זמני" ו"פגיעה כהה" של מתפרע בודד, בפועל כדור ספוג שחור גרם כבר למותו של צעיר בן 16 שנפגע בראשו, מוחמד סנוקרוט ז"ל, ולפציעות קשות לרבים אחרים ובכלל זה, שבר ושטף דם במוח, שברים בעצמות הפנים ואיבוד עיניים. משום כך, השימוש בכדורי הספוג השחורים כאמצעי לפיזור הפרות סדר הינו בלתי מידתי.

ב. הפרה שיטתית של הנהלים: כפי שניתן להיווכח, בכל המקרים המפורטים לעיל, כמו גם במרבית המקרים שתועדו על ידנו, נעשה השימוש בכדורי הספוג בניגוד גמור לנהלים האוסרים ירי לעבר פלג הגוף העליון ולעבר קטינים. אין בידינו דרך לקבוע האם הפרת הנהלים נגרמה כתוצאה מהכשרה בלתי מספקת של השוטרים או מהפרה מכוונת שלהם, אולם נוכח הצטברות המקרים, לא ניתן להכחיש כי השימוש בכדורי הספוג גורם לחבלות חמורות והוא מסכן חיי אדם.

ג. רמת דיוק מוטלת בספק: ההתייחסות לכדורי הספוג כאמצעי בעל רמת דיוק גבוהה, המאפשר לפגוע ב"מתפרע בודד", לאחר שזוהה בוודאות ע"י השוטר המפעיל" (סעיף 6ד' להוראה המקצועית) וכן להימנע מהפעלת האמצעי כלפי קשישים וילדים או כלפי פלג הגוף התחתון, מוטלת בספק. זאת נוכח ריבוי המקרים שבהם הכדורים פגעו בעוברי אורח (כמו במקרה של מר נ.ד ששהה בתוך סופרמרקט בעת הפגיעה בו) ובקטינים רבים כל כך, שיש לקוות כי לא היתה כוונה לפגוע בהם.

8. לאור זאת, אנו שבים ומבקשים שתנחה את המשטרה לחדול לאלתר מהשימוש בכדורי ספוג שחורים לפיזור הפרות סדר, נוכח הפגיעות הקשות והרבות כל כך בתושבי ירושלים המזרחית ובמיוחד לאור ריבוי הילדים שנפגעו מכדורי הספוג ונותרו נכים לכל חייהם. לא יכול להיות ספק בכך, שהמשטרה עושה כיום שימוש בלתי חוקי בכדורי הספוג, בניגוד גמור לנהלים ותוך סיכון ממשי לחיי אדם.

בכבוד רב,

אן סוצ'יו, עו"ד

העתקים :

ניצב משה אדרי, מפקד מחוז ירושלים, משטרת ישראל, בפקס : 02-5391466

ניצב אהרון אקסול, ראש אג"מ, בפקס : 02-5428898

תני"צ שאול גורדון, יועמ"ש משטרת ישראל, בפקס : 02-5898762